

”Siedlecza – wieś ludzi z dobrym sercem”

Jan:

Witaj Questowiczu w Siedleczce, naszej miejscowości ukochanej,
A w zasadzie w małej wiosce w Podkarpackiem pięknie usytuowanej.

Mam na imię Jan i z moją znajomą historią naszej wioski Ci opowiemy,
A w niej ciekawe miejsca i postaci z nią związane dokładnie opiszemy.

Maria:

Ja jestem Maria i nasze imiona to piękny zbieg okoliczności.
Dlaczego? Pozwól, że od razu zaspokoję odrobinę Twojej ciekawości.

Oboje jesteśmy uczniami tutejszej szkoły, którą imieniem nazwano

Jana i Marii - - - - - 19 - - - - -, co na pobliskiej
tablicy wyraźnie napisano.

Jan:

Ale nie tego nasza opowieść dotyczy. Będzie to historia trudna,
O zmaganiach niektórych mieszkańców i na pewno nienudna.

Maria:

Twoim zadaniem, Questowiczu, będzie zagadek odgadywanie,
Ukrytych cyfr ułożenie, a na końcu skarbu odszukanie!

Jan:

W czasie wojny społeczność żydowska łatwego życia nie miała,
Bo armia niemiecka z wielkim okrucieństwem ją prześladowała.

Maria:

Dzisiaj właśnie ten niełatwy temat w czasie questu poruszymy.
I bohaterką historię naszej miejscowości na dwa głosy omówimy.

Jan:

Chodźmy drogą w dół tam, gdzie z kamienia - - - - - 20 - został
stworzony.

Ptak wszystkim dobrze znany, czyli - 3 - - - -, jest na nim
przedstawiony.

Maria:

Zobacz Janie! Dwóch Panów na pomniku takie samo imię nosi!

Brzmi ono - - 14 - - -, a nazwiska to - - 11 - - i - 2 - - - -
- tak tablica głosi.

Jan:

Odwróćmy się tyłem do pomnika. Na zdjęciu i przed nami chata,
Z którą historia Państwa Mroczków i ich sześciorga dzieci się spleta.

Dom rodziny Mroczków, stan: sierpień 2020 r.
Fot. z archiwum Fundacji Tradycyjna Zagroda.

Maria:

Possiadali duże gospodarstwo i różnych ludzi na nim zatrudniali,
Podjejmowali się oni każdej pracy i w ten sposób na życie zarabiali.

Jan:

Pan Ludwik podobno miał bardzo dobry kontakt z miejscowymi
Żydami,
Którzy sklepu wielobranżowego w Kańczudze byli właścicielami!

Wymieniał się z nimi na produkty, mleko, masło i zboże im dając,
W zamian materiały potrzebne do rolnictwa od nich wciąż dostając.

Maria:

Pewnego dnia znajomy Żyd Państwa Mroczków zapytał nieśmiało,
Czy gdyby schował się w jego gospodarstwie nic by się nie stało.

Bohaterscy Polacy ukryć się go z całą rodziną od razu zgodzili.
Za co, na szczęście, najwyższej ceny – ceny życia – nigdy nie zapłacili.

Jan:

W sąsiedku w stodole z żerdzi pomieszczenie zostało przygotowane,
Obłożone słomą całe było i w ten sposób doskonale schowane.

Maria:

W dzień pięćoosobowa rodzina w pomieszczeniu się ukrywała,
W nocy ze skrytki wychodziła i świeżym powietrzem głęboko
oddychała.

Jan:

Pan Mroczka z żoną w taki sposób im jedzenie dostarczali,
Że w wiązki słomy niezbędne produkty spożywcze wkładali.

Maria:

Żydowska rodzina córeczkę miała, która czasem z kryjóWKi
wychodziła
I bawić się z dziećmi Pana Mroczki do ich domu przychodziła.

Choć była jeszcze małą dziewczynką, to już doskonale wiedziała,
Że gdyby ktoś przyszedł lub przyjechał, dobrze schować się musiała.

Tak, aby nikt jej nie widział i nie słyszał, szybko się ukrywała.
Na swoją kryjóWKę dziurę za piecem najczęściej wybierała.

Jan:

Żydom przez kilka miesięcy w stodole ukrywać się udawało,
Lecz ktoś na Pana Mroczkę doniósł i gestapo się dowiedziało.

Po tym doniesieniu gestapowcy często gospodarstwo przeszukiwali,
W stodole w wiązki słomy i siana bańnety z całą mocą wbijali.

Maria:

Po trzech rewizjach Żydzi zmienić kryjóWKę postanowili,
Żeby ukrywającej ich rodziny na zemstę Niemców i śmierć nie narazili.

Jan:

Ruszajmy dalej w drogę, bo to nie koniec jeszcze naszego opowiadania.
Idź w prawo i przystań naprzeciwko znanego symbolu ukrzyżowania.

Maria:

Rodzina żydowska najpierw w ukryciu u rodziny Hałdysów
zamieszkała,
Potem ukrywali się na polach i tam ich historia dla nas się urwała.

Nieistniejący już dom rodziny Hałdysów.
Fot. z archiwum rodzinnego Mariusza Jaworskiego.

Jan:

Do Hałdysów szło się tu w górę, ale my dzisiaj tam nie idziemy!
Kierujemy się w dół i przy czerwonych tablicach na chwilę
przystajemy!

Maria:

Jaki dom się tu mieści? Czy znajdziesz odpowiedź na to pytanie?

- - 21 - - 7 - -
I jaka filia, w której książek przeróżnych odbywa się wypożyczanie?
- - - - - 13 - - - - -

Jan:

Przed nami jest kolejna tablica, tym razem na czarno pomalowana.
Sprawdźmy, dla upamiętnienia jakich obchodów została tu
wmurowana.

Z okazji - - - - - 22 - - - - -
- - - - - ta tablica powstała.
Postarano się, aby pamięć pacyfikowanych także na lata pozostała.

Maria:

Teraz ptaka, o którym wcześniej wspominaliśmy, razem poszukamy
Okrążając budynek po lewej, do masztu z wizerunkiem orła docieramy.

Jan:

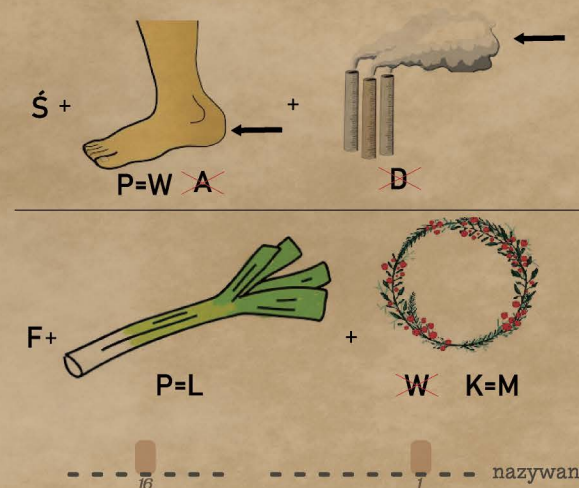
Nasza trasa ściśle z historią związana stromo pod górę iść nam
nakazuje,
Tam na budynku kolejna czerwona tablica z napisem: - - - -

- - - 15 - - - 18 - - - się znajduje.

Maria:

W kapliczce na ścianie stoi patron strażaków, przez wszystkich
lubiany

Przez brać walczącą z ogniem

Jan:

Idziemy dalej przed siebie, czerwony - - 17 - 8 - - przy płocie
omijając,
Lecz na pierwszym skrzyżowaniu znowu na chwilę przystając!

Maria:

W sierpniu 1942 roku okoliczni Żydzi zaczęli być gromadzeni
I z pobliskich wiosek przez Niemców do Kańczugi wywożeni.

Rodzina Rosenbluthów bardzo mocno tego losu uniknąć chciała,
Więc w okolicznych miejscowościach schronienia szukała.

Jan:

Większość rodzin, również przedwojenni znajomi, im odmawiali.
Ostatecznie Chmurowie z Siedleczki rodzeństwem się zaopiekowali.

Maria:

Chmurowie byli liczną rodziną, ale nie posiadali majątku dużego.
Z rodziną Rosenbluthów znali się jeszcze z okresu przedwojennego.

Karol i Agata na poddaszu swojej stodoły Luzera Roseblutha (Leo
Rosen) ulokowali,
I z najstarszą córką, Anną, we trójkę w sekrecie się nim opiekowali.

Jan:

Z czasem dwójka innych dzieci również się o tym dowiedziała,
I rodzina już wspólnie do lipca 1944 roku Luzera ukrywała.

Maria:

Przez cały czas w jednej pozycji musiał być na strychu
unieruchomiony,
Było tam ciemno, nic więc dziwnego, że był wciąż przygnębiony.

Poprosił więc Pana Chmurę, o niewielkiej dziurki w dachu zrobienie,
Przez którą mogłyby do jego kryjóWKi wpadać słoneczne promienie.

W sąsiednim domu u Jana Skoczylasa Faiga Rosenbluth (Fay Walker)
się ukrywała.

Jej brat Luzer nic o tym nie wiedział, że po sąsiedzku cały czas
przebywała.

Jan:
W dniu 11 lutego 2001 roku Karol, Agata i Anna Chmurowie uhonorowani zostali
I za swe bohaterstwo tytuł Sprawiedliwych wśród Narodów Świata otrzymali.

Odnaczenie „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata” Karola, Agaty i Anny Chmurów.

Maria:
Rusźmy dalej! Na skrzyżowaniu w dół i do kolejnego rozwidlenia idziemy,
Tam się zatrzymujemy i kolejnych wskazówek dokładnie wysłuchujemy.

Jan:
W tym miejscu kierunek przy tym bliższym słupie wybieramy,
I do wysokiego domu z czerwonej cegły powoli zmierzamy.

Maria:
Odważna kobieta i moja imienniczka – Maria Zając – tu mieszkała.
Choć było to niebezpieczne, w czasie wojny Żydówkę ukrywała.

Kiedyś pewny siebie Niemiec dom zrewidować postanowił
Pasek Żydówki na zaślany łóżku swoim wzrokiem wyłowił.

Zaczął Marię Zając przesłuchiwać, ale ona się nie przyznała.
Jednak od tej chwili ryzykować życia swej rodziny nie chciała.

Poprosiła, aby kobieta innej kryjówki sobie poszukała,
Bo po spotkaniu z Niemcem kary śmierci bardzo się bała.

Jan:
Wróćmy do domu dość charakterystycznego, pobielanego, koloru zielono - niebieskiego,
Z czego został zbudowany? Z - - - - - $\frac{1}{12}$, czyli z materiału drewnianego.

Idźmy, milcząc przez chwilę przed siebie, aż do dróg rozwidlenia.
Pamiętaj, że każdy szczegół po drodze nabiera w queście znaczenia.

Maria:
Tam, gdzie dom znajomy i filia, o której już dziś wcześniej wspomniałam,
Wybieramy drogę asfaltową w prawo, którą Cię jeszcze nie kierowałam.

Przechodzimy przez - $\frac{2}{5}$ - $\frac{e}{k}$ i gdzieś też kapliczkę mijamy,
Patrząc na nią - - - - - $\frac{1}{4}$ - z półksiężycem przed oczami mamy.

Jan:
Uważaj teraz, bo prosto po łuku, nigdzie nie skręcając iść tutaj musimy
Dalej pod górę i na rozdrożu na wprost, aż drzewa razem rosnące zobaczymy.
Rebus Ci podpowie jaki gatunek te drzewa reprezentują:

Z czarno-białą korą na tle błękitnego nieba pięknie się malują.

Maria:
Ścieżką idziemy i w prawo, między drzewa w mało widoczną dróżkę zagajnika skręcamy
Z prawej białą, a z lewej nieco ciemniejszą korę tutaj mamy.

Idąc przed siebie trafimy do miejsca, gdzie zbiorowa mogiła Żydów powstała,
Leży tu ich duża grupa, która okrutnych czasów nie przetrwała.

Jan:
Już tylko skarb został do odnalezienia – nie będzie on typowy.
Spisz cyfry z haseł i klucz do dzisiejszej tajemnicy gotowy!

Hasło Ci podpowie, co masz na questowej karcie

– właśnie ten symbol musisz odwzorować.

Maria:
Dziękujemy Ci bardzo, że naszą miejscowość odwiedziłeś,
Mam nadzieję, że krótką modlitwę za poległych odmówiłeś.

Dziękujemy także, że mieszkańców historii Siedleczki wysłuchałeś,
Cieszymy się, że podczas wędrowki po wiosce lepiej ją poznałeś.

Na inne questy w naszej okolicy serdecznie Cię zapraszamy.
Tymczasem mówimy „do widzenia” i już się z Tobą żegnamy.

Jeśli zaobserwowałeś zmiany na trasie questu napisz do nas na questing@tradycyjnazagroda.pl

Gdzie to jest? Jak dojechać?
Siedleczka

Obecnie: gmina Kańczuga, powiat przeworski, woj. podkarpackie.
W II Rzeczypospolitej: gmina Kańczuga, powiat przeworski, woj. lwowski.
Podczas wydarzeń w queście: der Gemeinde Kańczuga, Kreishauptmannschaft Jaroslau, Generalgouvernement für die besetzten polnischen Gebiete.
Geograficznie: Region Karpacki, mezoregion: Pogórze Dynowski.

Start questu:
Budynek Szkoły Podstawowej w Siedleczce
(czerwona tablica na ścianie placówki, nieopodal wejścia głównego).
Lokalizacja GPS: 49°57'38.5"N 22°22'42.6"E

Jak dojechać? Gdzie zaparkować?
Jadąc drogą wojewódzką nr 835 (DW835) od Przeworska w kierunku Dynowa, tuż za Kańczugą rozpoczyna się Siedleczka. Tam, na pierwszym skrzyżowaniu skręcamy w prawo (tuż za sklepem). Jedziemy asfaltową drogą ze zwartymi zabudowaniami po obu stronach jezdni. Po ok. 900 m (od zjazdu z DW835) dojeżdżamy do większego skrzyżowania, gdzie znajduje się Dom Ludowy. W tym miejscu zalecamy pozostawienie samochodu. Do startu questu pozostało ok. 200 m. Idziemy chodnikiem w stronę dotychczasowego kierunku jazdy, aż do dużego budynku Szkoły Podstawowej, który znajduje się po lewej stronie.

Czas przebycia questu:
Okolo 45-60 minut.

Opiekun questu:
Szkoła Podstawowa im. Jana i Marii Jędrzejewskich w Siedleczce,
Siedleczka 179, 37-220 Kańczuga.

Twórcy questu:
Międzypokoleniowa grupa mieszkańców wsi Siedleczka.
Szkoła Podstawowa im. Jana i Marii Jędrzejewskich w Siedleczce,
Fundacja Tradycyjna Zagroda.
Fundacja Questingu.

Potrzebne rzeczy:
Długopis lub ołówek.
W okresie stoty warto (przynajmniej na część questu) zabrać buty trekkingowe lub kalosze.

Sięgnij po więcej wiedzy na temat tej historii
i poznaj inne gry terenowe na Pogórzu Dynowskim:

Skarby Dziedzictwa.pl

Zapraszamy do współpracy:
e-mail: questing@tradycyjnazagroda.pl tel: 798-449-517

Więcej questów znajdziesz na: www.Questing.pl

FUNDACJA TRADYCYJNA ZAGRODA

Quest realizowany w ramach projektu: „Partycypacja wiejska: Międzypokoleniowe Rady Wsi na rzecz ochrony lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowo-przyrodniczego”, dofinansowanego przez Narodowy Instytut Wolności ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Partnerzy projektu:

Patronat honorowy:

Sponsor tytularny:

Miejsce na logo Twojej Firmy

Współpraca merytoryczna:

Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej

FUNDACJA TRADYCYJNA ZAGRODA

zaprasza na

Questing®

Siedleczka

– wieś ludzi z dobrym sercem

Rodzina Chmurów.
Fot. ze zbiorów Fundacji Tradycyjna Zagroda (archiwum rodzinne przekazane przez Kazimierza Chmurę).

Maria Zając.
Fot. z archiwum rodzinnego Stanisława Kowala.

Ludwik Mroczka z rodziną.
Fot. z archiwum rodzinnego Mroczków.

Patronat medialny:

Rodzaj questu:
pieszy, historyczny